

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جذب دانشجویان بین المللی در دوران پسا کرونا

➤ رابطه دانشجوی بین المللی – دانشگاه (مدل عرضه و تقاضا)

– تربیت نیروی انسانی متخصص توسط دانشگاه ها (**عرضه کننده**)

– کسب دانش و مهارت توسط تبعه خارجی تحت عنوان دانشجو (**متقاضی**)

متقاضیان تحصیل در ایران اساسا بر مبنای **دو فاکتور اصلی** تقسیم می شوند:

الف – متقاضیان از کشورهای پیرامونی که از قضا سیستم آموزش عالی ضعیف تری نیز نسبت به ایران

دارند – **فاکتور جغرافیای محیطی**

(اکثریت دانشجویان بین المللی شاغل به تحصیل در ایران در این دسته قرار دارند)

ب – متقاضیانی که علاقه مند به تحصیل در رشته های خاص و بعضا انحصاری در دانشگاه های کشور

ایران هستند – **فاکتور انحصار**

(رشته هایی نظیر زبان و ادبیات فارسی، فلسفه اسلامی، عرفان اسلامی، ایران شناسی و....)

➤ وضعیت آماری دانشجویان بین المللی در دنیا

براساس ارزیابی ها و گزارش های معتبر، در مقیاس جهانی گرایش دانشجویان به تحصیل در خارج از کشور مادر:

-براساس آمار موجود، در حال حاضر نزدیک به **۶ میلیون دانشجوی بین المللی** در جهان (این میزان سه برابر سال ۲۰۰۲ و چهار برابر اواسط دهه ۱۹۹۰ است)

-پیش بینی محافل علمی و دانشگاهی برای سال **۲۰۲۵** از تعداد دانشجویان بین المللی، بیش از **هشت میلیون** دانشجو است

- با توجه به رقابتی شدن شدید جذب دانشجوی خارجی و نیز تعدد قطب های منطقه ای و بین المللی آموزش عالی، **الگوی رقابت** برای جذب دانشجویان بین المللی به طور کلی دگرگون شده است.

➤ درصد جذب دانشجویان بین المللی توسط کشورهای مختلف

(بر مبنای سیستم ها یا بلوک های آموزش عالی موجود در دنیا)

- بلوک آموزش عالی غرب: (شامل آمریکای شمالی و اروپای غربی) **۵۷ درصد**

- بلوک آموزش عالی شرق: (ژاپن، کره جنوبی، سنگاپور، چین و مالزی) **۲۰ درصد**

- بلوک آموزش عالی جدید و نوظهور: (اروپای شرقی) **۱۰ درصد**

- بلوک آموزش عالی کشورهای عربی در حال ظهور: (امارات متحده عربی، عربستان و مصر)*

* در گزارش های سالیانه یونسکو، سه کشور فوق همواره جزء بیست کشور اول جهان به لحاظ جذب دانشجوی

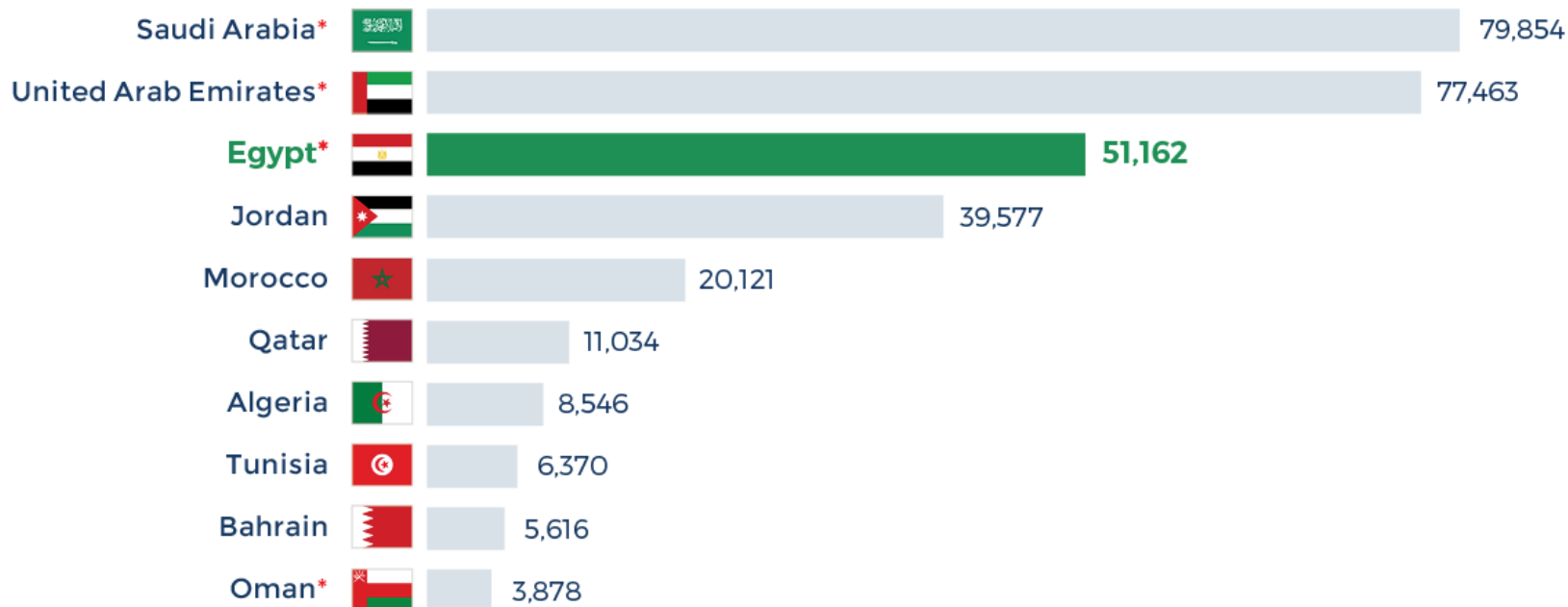
خارجی بوده اند. (UNESCO, 2016)

سایر سیستم های آموزش عالی متفرقه (هندوستان، ترکیه، پاکستان..... و **ایران**)

تعداد دانشجویان در بلوک آموزش عالی کشورهای عربی (۲۰۱۸ میلادی)

International Degree-Seeking Students in Select Arab-Majority Countries in 2017

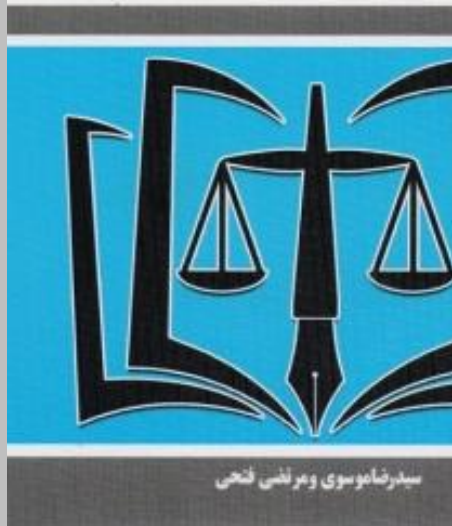

* 2016 data used
Source: UNESCO

© 2018 World Education Services
wenr.wes.org

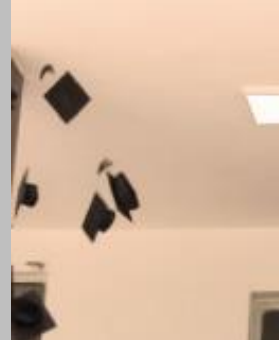

 نگاهی نو به مجموعه قوانین با آخرین اصلاحات
قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
جمهوری اسلامی ایران
 (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶)

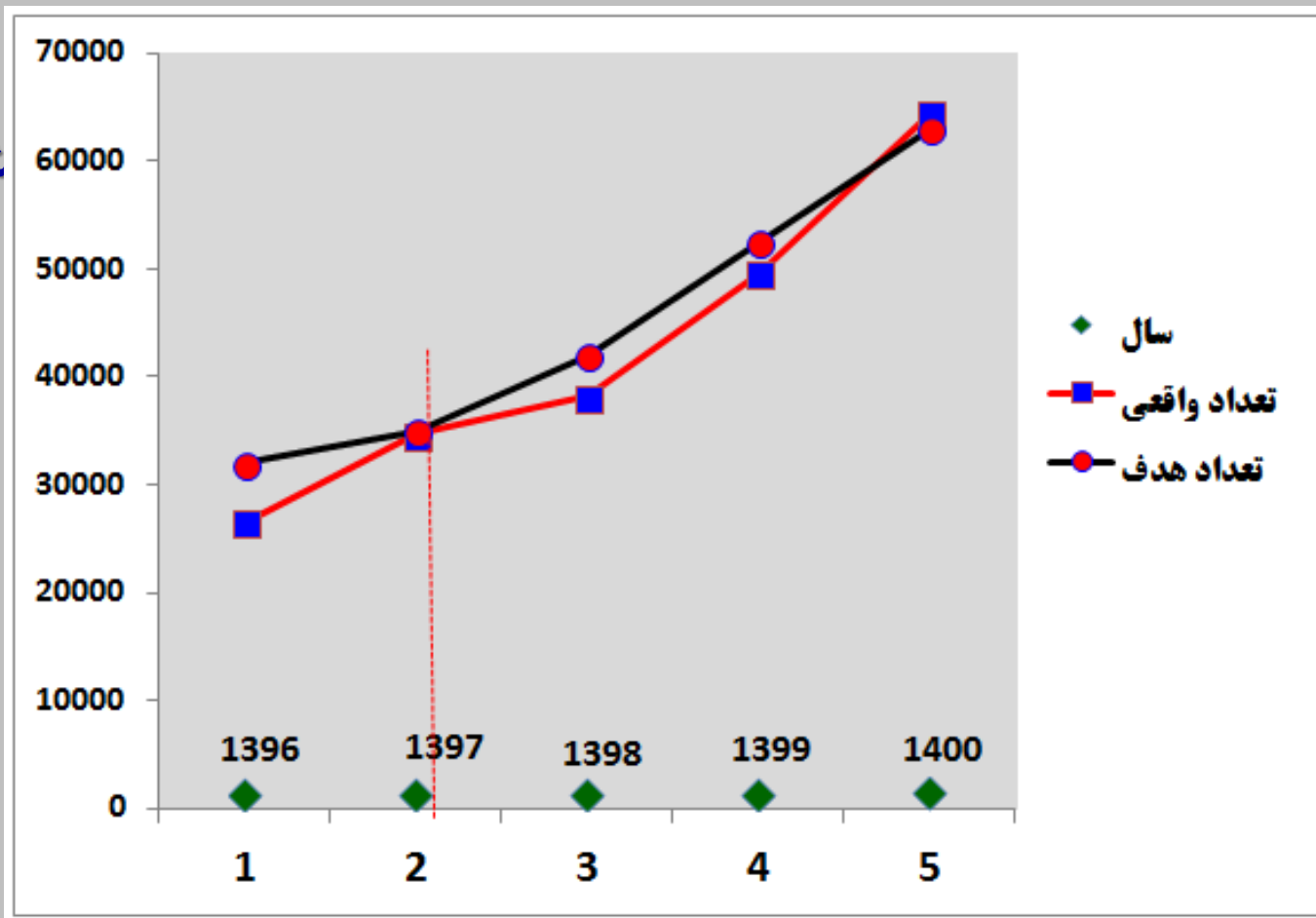
جدول ۱۱ برنامه پنج ساله ششم توسعه

عنوان	واحد	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
سهم دانشجویان خارجی	درصد	۰,۸	۱	۱,۲	۱,۵	۱,۸
سهم دانشجویان غیر دولتی	درصد	۲/۴۴	۲/۴۴	۶/۴۴	۸/۴۴	۴۵
نسبت دانشجو به هیأت علمی تمام وقت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دستگاههای اجرایی (حضور)	نفر	۲۵	۲۴	۲۲	۲۰	۲۰
نسبت دانشجو به هیأت علمی تمام وقت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (حضور)	نفر	۱۱	۱۱	۱۰	۱۰	۱۰
نسبت دانشجو به هیأت علمی تمام وقت دانشگاه های غیر دولتی	نفر	۵۳	۵۰	۴۷	۴۵	۴۳
نسبت هیأت علمی تمام وقت استادیار به بالا به کل هیأت علمی تمام وقت در دانشگاه های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (حضور)	نفر	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲
نسبت هیأت علمی تمام وقت استادیار به بالا به کل هیأت علمی تمام وقت در دانشگاه های وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (حضور)	نفر	۸۷	۸۹	۹۱	۹۲	۹۳

➤ آمار دانشجویان بین المللی شاغل به تحصیل در ایران (سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷)

شگاه ها

حدود
و مراکز
- حدود
- حدود

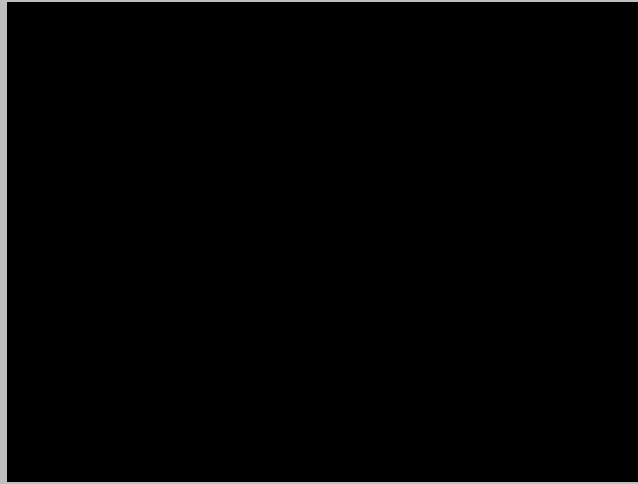
➤ شرایط فعلی

شیوع ویروس کرونا و بیماری کوید-19 در جهان:

- سیاست تعطیلی تمام مقاطع تحصیلی و مؤسسات آموزشی در اکثر کشورها

این سیاست منجر به تعطیلی سراسری مؤسسات آموزشی در بیش از ۱۷۰ کشور شد و بیش از ۱.۵ میلیارد دانش آموز و دانشجو را که حدود ۸۷ درصد از کل ثبت نام کنندگان جهانی برای تحصیل در همه مقاطع آموزشی را شامل می شد، تحت تاثیر قرار داد. (وبگاه یونسکو- فروردین ماه ۱۳۹۹)

- در ایران نیز از ابتدای اسفندماه ۹۸ و همزمان با آغاز نیمسال دوم تحصیلی ۹۹-۹۸، تمامی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی با مصوبه ستاد ملی مبارزه با کرونا، **آموزش حضوری** خود را متوقف نمودند.

➤ در شرایط کنونی و با وقفه در فضای واقعی و تداوم آموزش در فضای مجازی:

- ارزش بازار آموزش آنلاین در سال ۲۰۱۹ معادل ۱۸.۶ میلیارد دلار بوده است.
- پیش بینی میشود با رشد بسیار شتابانی تا سال ۲۰۲۵ ارزش آن به ۳۵۰ میلیارد دلار برسد.

➤ تاریخچه آموزش از راه دور (مجازی):

۱. ارسال جزوات درسی و امتحان به مناطق دور دست توسط پست
  ۲. فراهم آوردن ارتباطات بی سیم برای فرزندان افرادی که در مناطق دور دست فعالیت می کردند
  ۳. رشد تکنولوژی دیجیتال و تولید سی دی های آموزشی و ویدئوکنفرانس
  ۴. محیط اینترنت
- از سال ۲۰۰۸ با ارائه دوره های درسی فراگیر آنلاین این امر به عنوان ابزاری برای توسعه دانش در جهان جدی گرفته شد و در سال ۲۰۱۲ به عنوان یک روش معتبر آموزشی معتبر در آمد.

➤ **تحصیل بیش از ۶.۵ میلیون نفر در دنیا به شیوه غیر حضوری (سال ۲۰۱۷)**

➤ National Center for Education Statistics (USA)

➤ راه حل پیشنهادی امروز **یونسکو** هم آموزش از راه دور است

The image shows a screenshot of the UNESCO website. At the top left is the UNESCO logo with the tagline "Building peace in the minds of men and women". To the right is a language dropdown menu set to "ENGLISH". Below the header is a navigation bar with links for "Home", "Global Education Coalition", "What we do", "Stories & Ideas", and "Resources". The main content area features a large graphic of a globe surrounded by stylized human figures in various colors. Below this graphic, the text "Distance learning solutions" is displayed in a white box and is circled in red. At the bottom of the page, there is a link that says "More on UNESCO's COVID-19 Education Response".

➤ دانشگاه های معتبری که در دنیا دوره های مجازی ارائه می کنند:

- Harvard University Extension School
- Boston University Online
- Indira Gandhi National Open University
- Open University of Catalonia
- University of South Africa (Unisa)
- United Kingdom Open University
- Open University of the Netherlands
- Open University of Hong Kong
- Thomson Rivers University Open Learning
- The Open Polytechnic of New Zealand

➤ رویکردهای ممکن در دوران پسا کرونا برای جذب دانشجویان بین المللی

۱- شیوه حضوری - مبتنی بر سیاست ها و قوانین و مقررات موجود

دایره شمول این رویکرد عمدتاً آن دسته از دانشجویان بین المللی میباشد که در ایران حضور داشته و در صورت بازگشایی دانشگاه ها بلافاصله قادر به بهره گیری از کلاسهای حضوری خواهند بود (دانشجویان مقیم ۱۵۰۰۰ نفر + حدود ۲۰۰۰ نفر دانشجویی که بنابه دلائلی در کشور مانده اند)

۲- شیوه نیمه حضوری (تلفیقی) - نیازمند اصلاح یا بازنگری در قوانین موجود

این رویکرد می تواند برای اتمام تحصیل آن دسته از دانشجویان بین المللی که در میانه تحصیل مجبور به خروج از کشور شده اند کارساز باشد (حدوداً ۱۶۰۰۰ نفر).

۳- شیوه غیر حضوری - نیازمند تدوین قوانین و مقررات جدید

(موثر در افزایش میزان جذب دانشجوی بین المللی و ارتقاء جایگاه دانشگاه ها و آموزش عالی کشور در نظام های رتبه بندی های بین المللی)

➤ ملزومات (سخت افزاری و نرم افزاری) و زیرساخت ها

- تدوین قوانین و مقررات **جدید** و تعریف استانداردهای لازم
- بهره گیری از **تجربیات** موفق بین المللی (Distance learning، Online education و ....)
- تجهیز و تقویت **زیرساخت های فنی و ارتباطی** (وزارت ارتباطات و.....)
- بهره گیری از خدمات **نهاد های حرفه ای** (شرکت های دانش بنیان در حوزه فناوری اطلاعات)
- توانمند سازی **نیروی انسانی** دانشگاه ها (کارکنان، مدیران و اساتید) -
- رایزنی فعال در خصوص پذیرش **مدارک تحصیلی** دانش آموختگان بین المللی (توسط مسئولین آموزش عالی کشورهایی که اتباع شان بیشترین درصد تقاضا برای تحصیل در ایران را دارند)
- تبیین **نظام ارزشیابی داخلی** به منظور کنترل کیفیت خدمات آموزشی و تداوم آن

مزایا و معایب تحصیل به شیوه غیر حضوری

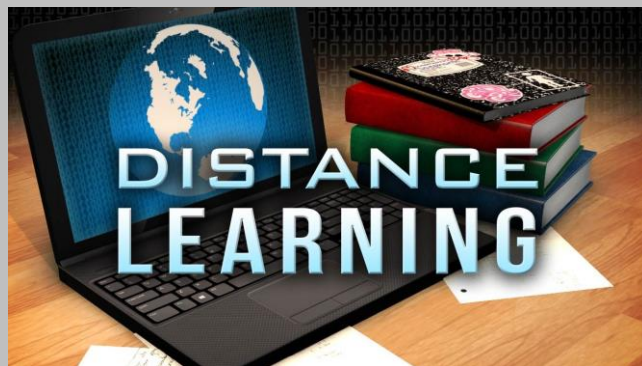
مزایا:

- امکان تحصیل و اشتغال همزمان
- هزینه پایین
- محدودیت زمانی وجود ندارد
- فشار کمتر

- زمان شروع خاصی برای تحصیل وجود ندارد
- تصمیم گیری آسان در خصوص زمان و مکان تحصیل
- امکان تحصیل از هر جا و در هر جا متناسب با علاقه

- معایب:

- نیاز به انگیزه بالای شخصی
- فقدان آموزش چهره به چهره
- ارزیابی، اثرات و نقطه نظرات در لحظه قابل مشاهده نیست
- مدرک نیاز به ارزشیابی دارد
- دانشجو فرصت ارائه و تبادل مطالب بصورت شفاهی - حضوری را ندارد
- بعضا امکان ارائه همه مطالب مورد نیاز بصورت غیر حضوری وجود ندارد
- نیاز به دسترسی به تکنولوژی ارتباطی پایدار و قابل اعتماد

➤ اقدامات پیشنهادی مبتنی بر رویکردها در دوران پسا کرونا

۱- پذیرش زبان آموز فارسی به شیوه غیر حضوری در مراکز منتخب و محدود

۲- گزینش برخی از رشته های تحصیلی صرفا در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و

پذیرش دانشجو به شیوه غیرحضوری در دانشگاه های منتخب و محدود (ترجیحا دارای سابقه

قبلی و زیرساخت های فنی لازم)

۳- ترسیم یک نقشه راه پنج ساله برای تعمیم تدریجی تجربیات آموزش حضوری به شیوه

غیرحضوری مبتنی بر تکنولوژی های روز به سایر رشته ها، مراکز و دانشگاه ها

۴- تشکیل یک کنسرسیوم ملی با محوریت دانشگاه های دارای زیرساخت فنی و تجربه کافی

در آموزش غیرحضوری به منظور بهره مندی اشتراکی به اشتراک گذاری پتانسیلها و

توانمندی های دانشگاه ها